

SES BOZUKLUKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ceki PALTURA¹

Elif Ezgi IŞIK²

Ses problemini değerlendirmek amacıyla kullanılan yöntemler öncelikli olarak objektif ve subjektif yöntemler olmak üzere iki ana başlık altında ele alınır.

Ses Bozukluklarının Objektif Yöntemlerle Değerlendirilmesi

Ses bozukluğu şikayeti ile karşımıza gelen hastanın hikayesinin detaylı olarak incelenmesi ile çoğu zaman problemin nedeni fizik muayene yapılmadan bile anlaşılabilir. Ancak hastanın objektif ses değerlendirmesini de içeren ayrıntılı fizik muayene mutlaka yapılmalıdır (1). Fizik muayenede rutin kulak burun boğaz ve baş boyun muayenesine ek olarak hastanın genel durumu değerlendirilmeli ve kronik hastalıkları ile varsa düzenli kullandığı ilaçlar sorulmalıdır.

Kulak Burun Boğaz ve Baş- Boyun Muayenesi

Kulak muayenesi işitme değerlendirmesini içermelidir. Hafif bir işitme kaybı hastanın sesini daha yüksek şiddette kullanmasına neden olacağı için ses problemine neden olabilmektedir. Diplakuzi yani sesin çift işitildiği durumlarda seste zorlanma daha belirginleşir (1). İletim tipi işitme kaybı olan hastalarda ise hastalar daha yavaş ve düşük şiddette konuşmaya çalışır. Burun muayenesinde solunum yolunun açıklığı, mukoza ve salgıların karakteri değerlendiril-

¹ Doç. Dr., Arel Üniversitesi Odyoloji Bölümü, palturaceki@gmail.com

² Dkt., SBÜ Dil Konuşma Terapisi Bölümü, ezgielif2@gmail.com

CAPE-V

Standardize protokol ile uygulanan bir diğer algısal değerlendirme yöntemi de CAPE-V (Consensus Auditory-Perceptual Evaluation of Voice) dir. Pürüzlülük, nefeslilik, gerginlik, perde ve şiddet olmak üzere altı adet parametre açısından hastanın sesi; uzatılmış ünlü fonasyonu, cümle, serbest konuşma aşamalarında yüz milimetrelik görsel analog ölçüt kullanılarak değerlendirilmektedir.(27) CAPE-V ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ertan-Schlüter ve ark. tarafından 2019 yılında gerçekleştirilmiştir. (28)

Kaynaklar

1. Sataloff RT. The Professional Voice. The Science and Art of Clinical Care. Third Edition, San Diego: Plural Publishing; 2005:343-53.
2. Bailey BJ, Johnson JT. Baş & Boyun Cerrahisi-OTOLARENKOLOJİ. Dördüncü Baskının Türkçe çevirisi: Güneş Tıp Kitabevi; 2011:817-27.
3. Imaizumi S. Acoustic measure of roughness in pathological voice. J Phonetics 1986;14:457-462.
4. American Speech-Language-Hearing Association Special Interest Division 3, Voice and Voice Disorders. Consensus auditory perceptual evaluation of voice(CAPE-V). 2003. <http://www.asha.org>.
5. Koçak İ, Yorulmaz İ, Dursun G, et al. Videolarenkostroboskopi Tanı ve Tedavide Pratik Uygulama Yöntemleri. Ses ve Ses Hastalıkları, Oğuz A. Demireller A. Ekin Tıbbi Yayın, İstanbul 1996: 29 – 30 .
6. Sataloff RT, Spiegel JR, Hawkshaw MJ. Stroboscopedaryngoscopy: results and clinical value. Ann Otol Rhinol Laryngol. 1991;100:725-7.
7. Koç C. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları ve Baş-Boyun Cerrahisi. İkinci Baskı. Güneş Tıp Kitabevi. 2013;1069-75.
8. Svec JG, Schutte HK. Videokymography: high-speed line scanning of vocal fold vibration. J Voice. 1996 Jun;10(2):201-5.
9. Childers DG, Hicks DM, Moore GP, et al. Electroglottography and vocal fold physiology. J Speech Hear Res. 1990 Jun;33(2):245-54.
10. Woodson GE, Cannito M. Voice analysis. In Cummings CW And Others (Eds). Otolaryngology Head And Neck Surgery. Third Edition, Missouri, Mosbyyear book Inc. 1998;1876-90.
11. Issiki N. Regulatory mechanism of voice intensity variation. J Speech Hear Res. 1964;7:17-29.
12. Hirano M. Clinical examination of the voice. New York: Springer- Verlag;1981:25-27, 85-98.
13. Aronson AE, Bless DM. Clinical Voice Disorders. 4th Edition-Türkçe çevirisi. Adana, Nobel Kitabevi. 2012;134:65.
14. Stemple C.S Leslie E.G. Clinical Voice Pathology Theory and Management, Third Ed. Singular Publishing Group, Canada 2000; 42 – 43.
15. Jacobson BH, Johnson A, Grywalski C, et al. The Voice Handicap Index (VHI). American Journal of Speech-Language Pathology. 1997;6(3):66. doi:10.1044/1058-0360.0603.66

16. Rosen CA, Lee AS, Osborne J, et al. Development and Validation of the Voice Handicap Index-10. *The Laryngoscope*. 2004; 114(9):1549–56. doi:10.1097/00005537-200409000-00009
17. Kılıç MA, Okur E, Ögüt F, ve ark. Ses Handikap Endeksi (Voice Handicap Index) Türkçe versiyonunun güvenilirliği ve geçerliliği. *Kulak Burun Bogaz Ihtis Derg* 2008,18:139- 47.
18. Oğuz H, Akbulut S. Ses bozukluklarında tedavi seçimi. *Türkiye Klinikleri J E.N.T.-Special Topics*. 2013;6(2): 1-9.
19. Hogikyan ND, Sethuraman G. Validation of an instrument to measure voice-related quality of life (V-RQOL). *Journal of Voice*. 1999; 13(4):557-69
20. Tezcaner ZÇ, Aksoy, S. Reliability and Validity of the Turkish Version of the Voice-Related Quality of Life Measure. *Journal of Voice*. 2016. doi:10.1016/j.jvoice.2016.04.012
21. Nanjundeswaran C, Jacobson BH, Gartner-Schmidt, Jet al . Vocal Fatigue Index (VFI): Development and Validation. *Journal of Voice*. 2015;29(4): 433-40.
22. Şirin S, Ögüt MF, Bilgen C. Reliability and Validity of the Turkish Version of the Vocal Fatigue Index. *Turkish Journal of Medical Sciences*.2020; 50: 902-9.
23. Nemr K, Simões-Zenari M, Cordeiro GF, et al. GRBAS and Cape-V Scales: High Reliability and Consensus When Applied at Different Times. *Journal of Voice*. 2012;26(6):812. e17–812.e22. doi:10.1016/j.jvoice.2012.03.005
24. Kılıç MA . Ses Problemi Olan Hastanın Objektif ve Subjektif Yöntemlerle Değerlendirilmesi, Yılmaz,T. (Ed), *Kulak Burun Boğaz Baş Boyun Cerrahisinde Güncel Yaklaşım*. 2010;6 (2)
25. Yamaguchi H, Shrivastav R, Andrews L, et al. A Comparison of Voice Quality Ratings Made by Japanese and American Listeners Using the GRBAS Scale. *Folia Phoniatria et Logopaedica*. 2003; 55(3):147–157. doi:10.1159/000070726
26. Ziethe A, Patel R, Kunduk M, et al. (2011). Clinical Analysis Methods of Voice Disorders. *Current Bioinformatics*, 2011;6(3): 270–85. doi:10.2174/157489311796904682
27. Kempster GB, Gerratt BR, Abbott KV, et al. Consensus Auditory-Perceptual Evaluation of Voice: Development of a Standardized Clinical Protocol. *American Journal of Speech-Language Pathology*.2009; 18(2): 124-32. doi:10.1044/1058-0360(2008/08-0017)
28. Ertan-Schlüter E, Demirhan E, Ünsal E.M, et al. The Turkish version of the Consensus Auditory-Perceptual Evaluation of Voice (CAPEV): a reliability and validity study. *Journal of Voice*. 2020; 34(6): 965.e13-965.e22. doi:10.1016/j.jvoice.2019.05.014